

Fastställda av NKU. Gäller från 2019-01-01

Särskilda Rasspecifika Domaranvisningar (SRD)

rörande överdrifter hos rashundar

**DANSK KENNEL KLUB
HUNDARÆKTARFÉLAG ÍSLANDS
NORSK KENNEL KLUB
SUOMEN KENNELLIITTO
SVENSKA KENNELKLUBBEN**

Innehållsförteckning

Förord till andra upplagan av BSI	4
Inledning	5
Tillämpning.....	6
Generellt gäller för alla hundar	8
Rastyper	9
FCI GRUPP 1 Vall-, boskaps- och herdehundar	11
FCI GRUPP 2 Schnauzer och pinscher, molosser och bergshundar samt sennenhundar	13
FCI GRUPP 3 Terrier	18
FCI GRUPP 4 Taxar	20
FCI GRUPP 5 Spetsar och raser av urhundstyp	21
FCI GRUPP 6 Drivande hundar samt sök- och spårhundar	23
FCI GRUPP 7 Stående fågelhundar	25
FCI GRUPP 8 Stötande hundar, apportrande hundar och vattenhundar	26
FCI GRUPP 9 Sällskapshundar.....	28
FCI GRUPP 10 Vinthundar.....	33
Appendix 1 Bakgrund till BSI/SRD	34
Appendix 2 Bedömning av hundars andningsbesvär i utställningsringen	36
Appendix 3 Ögonproblem	37
Appendix 4 Rapport – observationer av riskområden hos raser listade i SRD/BSI	40

Förord till andra upplagan av BSI

Den första upplagan av NKU BSI publicerades i mars 2014. Det beslöts att dokumentet ska revideras vart tredje år. En utvärdering har genomförts i vart och ett av de nordiska ländernas kennelklubbar, baserad på antingen enkäter online eller seminarier.

Alla domare, inte bara allrounders, har ombetts att lämna sina synpunkter på de raser de är auktoriserade för. Rasklubbarna har kontaktats via enkäter online eller direktkontakt. BSI dokumentet har diskuterats på flera domar- och rasklubbseminarier i våra länder, och har även presenterats och diskuterats på seminarier utanför Norden.

Denna nya upplaga baseras på resultat från enkäter samt information och återkoppling från seminarier. De rapporter som har fyllts i av domare i utställningsringen är också inkluderade i revideringen.

De listade raserna i detta dokument är utvalda baserat på den uppskattade risken för ohälsosam överdrift av raskaraktistika samt möjlig överdriven tolkning av standarden. De listade raserna grundar sig på följande: förslag från domare, veterinärexpertis, dialog med rasklubbar, samt sammanställning av domarnas rapporter från utställningar. Ofta förekommande konstruktionsfel, som inte är kopplade till överdrift i rasstandard, är därför inte medtagna.

Fem raser har strukits från den förra upplagan: west highland white terrier, tax, flat-coated retriever, borzoi och irländsk varghund. Nya listade raser är: ceskoslovensky vlcia, saarlooswolfhond och azawakh.

Rapportblanketten har reviderats för att göra den lättare att fylla i, och för kennelklubbarna att hantera informationen. Den

nya blanketten finns i slutet av detta dokument. Den ska också finnas tillgänglig i ringarna vid samtliga utställningar och ska lämnas ifylld till arrangören.

Vi vill tacka alla domare och rasklubbar för era bidrag till den andra upplagan av NKU BSI dokumentet, och hoppas på ert fortsatta engagemang. Friska rashundar utan överdrifter är en förutsättning för hundrasers hållbarhet och för våra hundutställningars framtid – och för att säkra framtiden för flera av våra raser i många länder!

Tack för din medverkan!

Mars 2018

Arbetsgruppen för NKU BSI

På uppdrag av Nordisk Kennel Union

Förord till fjärde upplagan av SRD

Den första upplagan av SRD, Särskilda Ras-specifika Domaranvisningar utkom 2009 och var framtagen av SKK i syfte att förebygga att osundheter premierades på våra hundutställningar. Detta är den fjärde reviderade upplagan av SRD och en överläggning av det nordiska BSI dokumentet. De berörda rasklubbarna har hela tiden varit delaktiga vid revideringarna.

Inledning

Exteriördomaren har utmärkta möjligheter att förebygga osund avel genom att inte premiera hundar av extremtyp högt, utan att istället välja vinnare som visar bästa möjliga kombination av rastyp och sundhet.

Detta dokument utgör en omfattande översikt av de problem som rör exteriöra överdrifter hos rashundar. Kunskap kring detta är av grundläggande betydelse för alla exteriördomare och gäller alla hundraser. Domare ombeds sätta sig in i hela dokumentet. De ska speciellt uppmärksamma den text som angår den ras (raser) hen ska döma samt inledningen till den aktuella rasgruppen. Principerna för hur SRD ska användas framgår under rubriken "Tillämpning".

En exteriördomares ansvar är att bevara de olika hundrasernas särart inom de ramar som rasstandardens fastslår. Detta får dock aldrig ske på bekostnad av hundars hälsa. Det är domarens ansvar att ha ingående kännedom om rasstandardens liksom om de hälsorisker som överdrifter av rastypiska särdrag kan innebära. Detta för såväl den enskilda hunden som för utvecklingen av rasen som helhet.

En rasstandard beskriver aldrig exteriöra överdrifter, men standardens formulering av rastypiska detaljer kan missleda domare och uppfödare till tolkningar så att hundar med extrema typdrag prioriteras vid utställning, och därför också i avel.

Domaren ska främst bedöma individerna som resultat av tidigare avel. Dock måste tendenser till överdrifter hittas innan de ger upphov till problem. *

SRD identifierar riskområden som är relaterade till rastyp. Syftet med dokumentet

är att öka domares insikt om problem förknippade med överdrifter av rastypiska särdrag. SRD är därför i första hand ett komplement till rasens standard och inte en lista över avvikelser och fel. Den är inte heller en anvisning hur observerade fel ska knytas till bestämda kvalitetspriser. SRD ger rekommendationer att observera de rasspecifika problemområdena och notera problem såväl som sundhet. Fokus är att förebygga mer än att kritisera. Detta genom att inte bara notera avvikelser, utan också fokusera på sundhet i riskområdena. Vanligt förekommande konstruktionsfel som inte har samband med överdrifter av rastyp, motiverar i princip inte att rasen omnämns i SRD.

SRD baseras på tio års erfarenheter från de nordiska länderna av att hitta riskområden hos ett antal raser som bedömts särskilt angelägna. Detta SRD-dokument är resultatet av de inventeringar som möjliggjorts genom ett omfattande samarbete mellan exteriördomare, ras- och specialklubbar, veterinärmedicinsk expertis och veterinär hälsostatistik baserad på försäkringsdata. Detta är basen för urvalet av de listade raserna och de rasspecifika anvisningarna. Denna bas möjliggör en kontinuerlig uppföljning och dynamisk revidering av SRD.

De listade raserna utgör 37 av de c:a 300 FCI-raser som finns representerade i de nordiska länderna. Dessa raser, som de nordiska kennelklubbarna uppmärksammat, har bedömts vara utsatta för en möjlig risk för negativ utveckling avseende överdrivna raskarakteristika.

Se *Appendix 1* angående kriterier för listning av raser i SRD.

* FCI GC 2013, FCI Model standard; "Only functionally and clinically healthy dogs with breed typical conformation should be used for breeding."

Tillämpning

En domare ska göra sig bekant med de rasspecifika anvisningarna (SRD, BSI) för de raser han/hon är inbjuden att döma och ska också studera den inledande texten för den aktuella rasgruppen och avsnitten ”Generellt gäller för alla hundar” och ”Ras-typer”.

Det är synnerligen viktigt att domare på vanligt vis i positiv anda selekterar hundar efter deras typ och förtjänster även om man nu också tydligare efterfrågar en ökad respekt för och uppmärksamhet på överdrifter och fel som äventyrar sundhet och hälsa. En faktisk *inspektion* av hundarna efterfrågas och detta är relevant för hundar av alla raser men särskilt för de SRD-listade raserna.

Det är viktigt att beakta att alla hundar ska vara sunda och vid god hälsa. En hund som är sund men saknar fullgod rastyp kan emellertid INTE bedömas vara en utmärkt representant för rasen.

SRD-observationer och kvalitetspris

De avvikelser som domaren observerar inom de rasspecifika riskområdena ska påverka kvalitetsprissättningen och konkurrensbedömningen i relation till grad och allvar i avvikelserna; på samma vis som andra fel påverkar prissättningen.

SRD är inte en manual som anvisar att en avvikelse ska knytas till specifikt kvalitetspris med undantag för de diskvalificerande fel som är listade i rasstandarden och abnormiteter eller defekter.

Domare ska dock särskilt väga in hälso- och sundhetsaspekter i övervägandet om en hund är värd att tilldelas CK och beakta att avvikelser från hälsa och sundhet är mycket allvarligare än kosmetiska fel.

Se Appendix 1: FCI Basic Statement For Show Judges.

Den skrivna kritiken

Domaren förväntas att i den skrivna kritiken kommentera de förhållanden som påpekas i SRD och hur dessa påverkar prissättningen. Det är speciellt viktigt att domaren framhåller när hunden uppvisar sundhet i det rasspecifika riskområdet. Hundutställningar kan därmed stödja den positiva selektionen för fortsatt avel och den preventiva målsättningen uppfylls på det viset.**

Domarens SRD rapport

En väsentlig del av värdet med SRD-rutinen är domarens rapport av observationer i de rasspecifika riskområdena. Rapporten ska göras på en speciell blankett. Rapporterna är nödvändiga för uppföljningen av de listade

raserna och för en kontinuerlig uppdatering av SRD-instrumentet. Rapporterna delges också respektive ras/specialklubb för information och för att möjliggöra samsyn mellan domare och rasexperter.

En domare har också möjlighet att ge sina personliga synpunkter och kommentarer på blanketten och även föreslå raser till listan. Blanketten är också tillgänglig för domare som dömer andra raser än de listade.

Presentationsöverdrifter

Överdrifter i uppvisning och presentation kan på ett ofördelaktigt sätt påverka respekten hos allmänheten för rashundsavel och

hundutställningars seriösa mål. Domare uppmanas därför att observera och i kritiken påpeka sådana överdrifter i uppvisning och presentation som kan inverka menligt på hundarna och också kan vara oetiska ur hälso- och funktionssynpunkt. Pälspreparering och presentation kan förorsaka att hundens livsbetingelser blir oacceptabla och ska därför uppmärksammas även om dessa inte är av betydelse för aveln.

Uppvisning av hundars rörelser ska ske med för rasen specifikt sätt och hastighet.

** FCI Show Judges Code Of Commitment To The Welfare Of Pure Bred Dogs:

"At shows, FCI show judges are responsible for choosing and placing the best dogs in each breed and thus for allowing these dogs to be the base of the individual breed gene pool as well as the tools for selective breeding for all responsible dog breeders."

Generellt gäller för alla hundar

Blanketten för rapportering av SRD-observationer kan användas även för raser som inte är med i SRD-listan, när domaren vill uppmärksamma en ras.

Det är viktigt att trycka på att vid allvarliga avvikelser inom nedanstående områden bör domaren överväga diskvalificering även om avvikelsen inte nämns som diskvalificerande fel i rasens standard.

Domaren bör göra fullständigt klart i kritiken vad som föranlett diskvalifikationen.

Andning

Alla hundar ska kunna andas obesvärat, även under rörelse. Angående bedömning av andningsbesvär *se Appendix 2.*

Ögon

Alla hundar ska ha sunda, klara ögon utan tecken på irritation. *Se Appendix 3.*

Bett och tänder

Alla hundar ska ha friska tänder och välfungerande bett i enlighet med rasens standard. Felplacerade tänder kan skada gommen. Käkarna ska kunna slutas normalt.

Tandköttet ska inte visa tecken på irritation eller skada. Sådana avvikelser kan vara tecken på ohälsa och ska hanteras därefter.

Vikt

Inga hundar ska vara överviktiga/feta eller avmagrade. Alla hundar ska uppvisa god muskelkondition.

Hud och päls

Alla hundar ska ha frisk hud utan tecken på irritation.

Omfånget och presentationen av pälsen ska följa standardens krav. Pälsen ska inte vara så omfattande så den påverkar hundens välbefinnande och möjlighet att röra sig fritt och sunt även i vardagen.

Rörelser

Alla hundar ska kunna röra sig utan ansträngning och besvär, på ett rastypiskt sätt.

Mentalitet

Alla hundar ska ha en mentalitet som gör det möjligt för dem att fungera i det moderna samhället. Rastypisk mentalitet ska noteras och respekteras men får inte förhindra social anpassning och tillgänglighet.

Okontrollerat aggressivt beteende eller flyktbeteende kan inte tolereras och hunden ska tilldelas ”disqualified”.

Beteendestörningar nämns i SRD-texten när de bedömts utgöra ett riskområde.

Rastyper

I flera raser är de specifika typ- och rasdragen en följd av genetiska mutationer (defektgener) som ger specifika anatomiska drag. Dessa kan inte anses vara anatomiska normalvariationer för hunden.

Sådana rastyper är resultat av människans önskan att skapa raser med specifika rasdrag. Det är därför av stor vikt att domare och uppfödare i ambitionen att bevara rastyper samtidigt främjar hundar med bästa möjliga kombination av rastyper och vital konstruktion.

Brakycéfala raser

De kortskaftiga/kortnosiga (brakycéfala) raserna finns i FCI grupp 2 och 9. De typiska särdragen finns i varierande grad i skalle, nos, käkar, ögon, bröstorg och hud. Överdrifter i den brakycéfala typen kan leda till allvarliga hälsoproblem hos dessa raser; Särskilt, men inte enbart, rörande andning och reglering av kroppstemperatur.

Se *Appendix 2: Bedömning av andningsbesvär*
Se *Appendix 3: Ögonproblem*

Dvärghundsraser

Små hundar, ibland kallade dvärghundar finns i FCI grupp 9, men också i grupp 2, 3, 4 och 5. När dvärgväxten är extrem leder det till en allmän brist på vitalitet,

allmän svaghet, dålig skelett- och muskelutveckling. Överdrifter av dvärgväxt kan ge upphov till allvarliga hälsoproblem. Flera av dvärghundsraser är brakycéfala (se ovan) och/eller kondrodystrofa (se nedan).

Utstående ögon i grunda ögonhålor finns hos brakycéfala dvärghundar. Öppen fontanel förekommer liksom sned underkäke och tungfel. Dvärgväxt kan också orsaka missbildningar som kort eller öppen bröstorg med kort bröstben, revbensdefekter och smal bröstorg. Kraftlösa hasande rörelser på grund av dålig muskelkondition kan ses i några av raserna.

Se *Appendix 2: Bedömning av andningsbesvär*
Se *Appendix 3: Ögonproblem*

Kondrodystrofa raser (oproportionerlig tillväxtrubbning)

Kondrodystrofa raser finns i FCI grupperna 1, 3, 4, 6, 8 och 9. Om de kondrodystrofa dragen överdrivs leder det till allvarliga deformationer av skelettet och oförmåga till sunda rörelser. Otillräckligt markavstånd på grund av uttalad lågbenthet är en konsekvens av överdrift i rastyper och hindrar arbetsfunktionen.

Molossraser

Till denna grupp hör mastiffer och bergshundar, ättlingar till de antika molosserhundarna. De stora molosserna är mycket stora hundar (jättehundar) med stor kroppsvolym och hudmängd. De finns i FCI grupperna 1 och 2. Dessa hundar måste ha en sund konstruktion med stark muskulatur och adekvat hudkostym för att fungera väl och kunna

bära upp de specifika rasdrag som standarden föreskriver. De molossoida särdragen får aldrig överdrivas så att de får groteska dimensioner. Till den här gruppen hör även de små molossoida raserna i grupp 9.

Se Appendix 2: bedömning av andningsbesvär

Se Appendix 3: ögonproblem

FCI GRUPP 1

Vall-, boskaps- och herdehundar

Australian cattledog	Cão da serra de aires	Old english sheepdog
Australian kelpie	Ceskoslovenský vlciak	Polski owczarek niziny
Australian shepherd	Chodský pes	Polski owczarek podhalanski
Australian stumpy tail cattle dog	Ciobanesc romanesc carpatin	Puli
Bearded collie	Ciobanesc romanesc mioritic	Pumi
Beauceron	Collie, korthårig	Saarlooswolfhond
Belgisk vallhund:	Collie, långhårig	Schapendoes
- groenendael	Gos d'atura catalá	Schipperke
- laekenois	Hollandse herdershond:	Shetland sheepdog
- malinois	- korthårig	Slovenský cuvac
- tervueren	- långhårig	Tysk schäferhund
Bergamasco	- strävårig	- normalhårig
Berger des pyrénées à face rase	Hrvatski ovcar	- långhårig
Berger des pyrénées à poil long	Juzjnorusskaja ovtjarka	Vit herdehund
Berger picard	Komondor	Vostotjnoevropejskaja ovtjarka
Border collie	Kuvasz	Welsh corgi cardigan
Bouvier des ardennes	Lancashire heeler	Welsh corgi pembroke
Bouvier des flandres	Maremmano abruzzese	Working kelpie
Briard	Miniature american shepherd	
Ca de bestiar	Mudi	

Raser i fet stil finns med i SRD-listan.

Om raserna i grupp 1

Gruppen omfattar flera arbetande hundraser, för vilka sundhet och vitalitet i beteende och rörelseförmåga är särskilt viktigt. Rörelser ska därför bedömas med stor omsorg om kapacitet, sundhet och rastyp.

I gruppen finns såväl molossoida som kondrodystrofa raser. Här finns även raser som har problem med överdriven skygghet och otillgänglighet. Kraftig rädsla eller skygghet är aldrig önskvärt.

Vid aggressivt beteende eller tydligt flyktbeteende ska hunden tilldelas disqualified.

SRD-listade raser i grupp 1

Text inom citationstecken återger standardens formuleringar.

Collie, korthårig och långhårig

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Käkar och tänder:** Smal underkäke kan ge felställda hörntänder som biter upp i gommen. *”Underkäken skall vara stark och väl markerad”.*
2. **Ögon:** Alltför små, djupt liggande ögon. *”Ögonen skall vara medelstora (aldrig riktigt små) mandelformade”.* För information, se **Appendix 3**.
3. **Uppförande/karaktär (mentalitet):** Ängslighet och otillgänglighet.

Särskild uppmärksamhet ska ägnas underkäke, bett, ögon liksom också mentaliteten. Standarden lyder; *”Collie är gladlynt och vänlig, aldrig nervös eller aggressiv”.*

Ceskoslovenský Vlcíak

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Uppförande /karaktär (mentalitet):** Aggressivitet, ängslighet och otillgänglighet. *”Temperamentsfull, mycket aktiv, ha god uthållighet och vara lättlärd med snabba reaktioner. Rasen skall vara orädd och modig. Den skall vara misstänksam men visa mycket stor lojalitet gentemot sin ägare.”* Rastypisk mentalitet ska noteras och respekteras, så länge social anpassning och tillgänglighet inte äventyras. Vid okontrollerat aggressivt beteende eller tydligt flyktbeteende ska hunden tilldelas disqualified.

Saarlooswolfhond

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Uppförande /karaktär (mentalitet):** Aggressivitet, ängslighet och otillgänglighet. *”livlig, energifylld och ha en stolt och självständig karaktär, känd för att i första hand följa sin egen vilja. Gentemot sin ägare är den tillgiven och mycket pålitlig. Mot främlingar kan rasen vara reserverad och den söker normalt inte kontakt. Det reserverade och varglike sättet att hantera okända situationer är typiskt för rasen.”* Rastypisk mentalitet ska noteras och respekteras, så länge social anpassning och tillgänglighet inte äventyras. Vid okontrollerat aggressivt beteende eller tydligt flyktbeteende ska hunden tilldelas disqualified.

Tysk Schäferhund

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Bakställ:** Övervinklat och kohasigt bakställ med instabilitet i hasen.
2. **Överlinje:** Välvd och avfallande i länd och kors.

Presentationsöverdrifter (extrem uppställning) förekommer och omöjliggör bedömning av standardens krav att *”Bakbenen skall vara lätt bakåttänkta och sedda bakifrån parallella”.*

Rörelserna ska granskas inte bara i trav utan även i skritt.

FCI GRUPP 2

Schnauzer och pinscher, molosser och bergshundar samt sennenhundar

Affenpinscher	- peppar & salt	Pyrenéerhund
Aïdi	- svart	Pyreneisk mastiff
Appenzeller sennenhund	- svart & silver	Rafeiro do alentejo
Berner sennenhund	- vit	Riesenschnauzer:
Boxer	Engelsk bulldogg	- peppar & salt
Broholmer	Entlebucher sennenhund	- svart
Bullmastiff	Fila brasileiro	Rottweiler
Cane corso	Grand danois	Rysk svart terrier
Cão da serra da estrela:	Grosser schweizer sennenhund	Sankt bernhardshund:
- pelo comprido	Hollandse smoushond	- korthårig
- pelo curto	Hovawart	- långhårig
Cão de castro laboreiro	Kangal çoban köpeği	Sarplaninac
Cão fila de são miguel	Kavkazskaja ovtjarka	Schnauzer:
Cimarrón uruguayo	Kraski ovcar	- peppar & salt
Ciobanesc romanesc de bucovina	Landseer	- svart
Dansk-svensk gårdshund	Leonberger	Shar pei
Dobermann	Mastiff	Sredneasiatskaja ovtjarka
Dogo argentino	Mastin español	Tibetansk mastiff
Dogo canario	Mastino napoletano	Tornjak
Dogue de bordeaux	Newfoundlandshund	Tosa
Dvärgpinscher	Perro dogo mallorquín/ca de bou	Österreichischer pinscher
Dvärgschnauzer:	Pinscher	

Raser i fet stil finns med i SRD-listan.

Om raserna i grupp 2

Gruppen omfattar flera brakycefala raser, mastiffer samt bergshundar. Det är av yttersta vikt att de inte har groteska dimensioner eller är överviktiga. De ska ha en sund kropps-konstruktion så att de kan bära upp den rastypiskt tunga kroppen och huvudet i enlighet med standardens kvar. De måste kunna röra sig utan synbar ansträngning eller besvär. Tung andning liksom alltför tunga huvuden som bärs för lågt är felaktigt i både små och stora raser.

Trånga fronter, fransysk benställning och veka mellanhänder liksom kohasighet, frånvaro

av vinklar eller övervinklat bakställ är inte normaltillstånd hos några raser. Detta är särskilt viktigt när det gäller de tunga raserna i grupp 2.

Mastiffer och några av de molossoida raserna har riklig och löst liggande hud som dock aldrig får överdrivas. Överdriven mängd hud kan orsaka inflammation i hudveck, ögon- eller läppproblem. *Se Appendix 3 om ögonproblem.*

Huden ska vara frisk och utan tecken på irritation.

Flera av gruppens raser har spår av ursprunglig mental skärpa och vaktinstinkt. Rastypisk mentalitet ska bevaras men måste följa de generella rekommendationerna för alla raser och gällande lagar.

SRD-listade raser i grupp 2

Text inom citationstecken återger standardens formuleringar.

Boxer – brakycefal och molossoid

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Andning:** Ansträngd, ljudlig andning på grund av alltför kort nosrygg, knipta näsborrar och/eller trånga andningsvägar (otillräckligt utrymme i svalg och luftvägar). *Se Appendix 2.*
2. **Hud:** Irriterad och missfärgad hud.

Standarden föreskriver att *”Nosryggens längd skall förhålla sig till skallens längd som 1:2”* och får alltså inte vara överdrivet kort. Tandstatus ska vara god och standardenlig.

Uppmärksamma andningen, huvudets proportioner, bettet och huden.

Bullmastiff – brakycefal och molossoid

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Ansikte:** Överdriven mängd ansiktshud kan leda till ögon- och ögonkantsproblem.
2. **Hudproblem**
3. **Bakställ:** Bristande bakbensvinklar kan ge upphov till knäproblem.
4. **Överlinje:** Överbyggdhet och mycket branta kors kan leda till rörelsestörning.
5. **Typ och storlek:** Extremtyp med överdriven storlek och massa.

Uppmärksamma särskilt sund andning och att nospartiet inte är kortare än 1/3 av huvudets hela längd. Sunda rörelser samt korrekta bakbensvinklar ska värderas högt liksom sund hud och päls. Extrem typ och storlek ska stå tillbaka för sundhet, balans och korrekt konstruktion.

Dogue de bordeaux – brakycefal och molossoid

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Generell anatomi:** Osund generell konstruktion med överdrifter av standardens anvisningar om lågställthet, framställ, bakbensvinklar och bakhöghet kan ge upphov till kraftlösa och släpande rörelser.
2. **Lösa ögonkanter:** *Se Appendix 3.*

Uppmärksamma funktionell anatomi, sunda rörelser och sunda ögon.

Engelsk bulldogg – brakycefal och molossoid

Rasens extrema konstruktion med förkortad skalle, underutvecklad nosrygg och överdriven mängd hud leder till hälsoproblem vid överdrifter.

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Andning:** Ansträngd, ljudlig andning på grund av kort nosrygg, knipta näsborrar och/eller trånga luftvägar (otillräckligt utrymme i svalg och luftvägar). ”Hundar som visar andningssvårigheter är absolut inte önskvärt.” *”Knipta näsborrar och tungt överhängande nosrynka är oacceptabelt och skall fördömas kraftigt.”* *Se Appendix 2*
2. **Generell anatomi:** Överdrifter och otillräcklig vinkling i fram- och bakställ kan leda till rörelsestörningar vilket inte motsvarar standardens krav *”Sunda rörelser är av största vikt”*
3. **Ansikte och ögon:** Alltför kort nosrygg, alltför riklig ansiktshud och lösa ögonkanter kan ge upphov till skador och inflammationer. *Se Appendix 3.* Överhängande nosrynka kan ge upphov till inflammationer.
4. **Svans:** Orörlig svans tätt intill anus kan försvåra för hunden att ha avföring. Hudveck i svansregionen kan ge upphov till inflammationer. *”Avsaknad av svans, kotlös eller extremt intilliggande svans är inte önskvärt.”*

Standarden betonar vikten av fri andning.

Värdera särskilt hundar med fri andning, rastypiska och sunda rörelser, god hud- och ögonstatus. Det är av största vikt att svansen är rörlig inom ramarna för standarden.

Grand danois – molossoid

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Överdrift av molossoid typ**
2. **Front och bakställ:** Överkotade handlovar och svaga bakställ.
3. **Lösa ögonkanter:** *Se appendix 3.*
4. **Tassar:** Trampdynor med ofullständig markkontakt.
5. **Uppförande/karaktär (mentalitet):** Ängslighet och otillgänglighet.

Leta efter tillgänglighet, korrekt front och bakställ, korrekta tassar och sunda ögon.

Mastiff – molossoid

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Bakställ:** Överbyggdhet, mycket brant kors och för raka bakbensvinklar kan leda till osunda besvärade rörelser.
2. **Lösa ögonkanter:** *Se Appendix 3.*
3. **Andning:** Ansträngd, ljudlig andning, ofta med öppen mun, på grund av kort nosrygg, knipta näsborrar och/eller trånga luftvägar (otillräckligt utrymme i svalg och luftvägar). *Se appendix 2*
4. **Hud:** Irritation och missfärgningar.

Leta efter stark, kraftfull och sund konstruktion som ska bära upp den kraftiga kroppen och den grova benstommen. Det massiva tunga huvudet ska bäras på ett rastypiskt sätt. Rörelserna ska vara sunda och utan besvär.

Mastino napoletano – molossoid

Rasens kroppsbyggnad som ska *”vara stor, tung och massivt byggd med en omfattande kropp”* men inte grotesk. Dess typiska hud *”skall vara tjock, riklig och löst liggande på hela kroppen.”* gör att uttalade överdrifter är förenade med hälsorisker.

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Hud:** Generellt överdriven mängd hud som på huvudet bildar rynkor runt ögonen och/eller överdimensionerade ögonlock, vilka kan vara inåt- eller utåtrullade. *Se Appendix 3.*
Läppar: Osunda läppfickor.
2. **Generell anatomi:** Felaktig benställning och dålig konstruktion kan leda till osunda och besvärade rörelser.

Leta efter sund hud och sunda ögon men också korrekta rörelser. Överdriven hudkostym och inkorrekta rörelser ska inte uppmuntras. Hundar med de rastypiska kattlika, smidiga, något långsamma rörelserna med påskjut från ett sunt bakställ och god steglängd fram ska värderas högt.

Sankt Bernardshund – molossoid

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Huvud:** Överdimensionerat och för tungt huvud. Överdriven mängd ansiktshud och för lösa läppfickor.
2. **Ögonkanter:** Lösa och/eller för stora ögonlock eller inåtrullade ögonkanter. *Se Appendix 3*

Leta efter korrekt mängd hud och sunda ögon. Tandstatus ska vara sund och standardenlig. Hundarna ska ha korrekta proportioner, kraftfull anatomi och sunda rörelser.

Shar-pei

Rasens speciella hud (mucinos/hyaluronosis), gör att överdrifter kan medföra hälsorisker.

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Hud:** Överdrivet riklig, rynkig hud kan ge upphov till ögonproblem, hud- och öronbesvär.
2. **Ögon:** Irritation eller skada på grund av överdriven mängd hud. *Se Appendix 3.*
3. **Käkar/tänder:** Kuddigheten i underläppen kan göra att den rullar in över tänderna men *”får aldrig bli så utmärkande att den stör bettets funktion”*. Notera att en konstant hårt inrullad underläpp (så kallad tight lip) är ett diskvalificerande fel i rasstandarderna.

Notera även att följande förhållanden hos shar pei är diskvalificerande fel: *”Hud, rynkor eller hårstrån som stör ögats normala funktion”* och *”Kraftiga hudveck på kroppen och benen (utom på manke och svansrot)”*.

Leta efter hundar utan överdriven mängd hud, korrekt underläpp, sunda/klara ögon och sunda öron.

FCI GRUPP 3

Terrier

Airedaleterrier	Irish softcoated wheaten terrier	Silky terrier
American hairless terrier	Irländsk terrier	Skotsk terrier
American staffordshire terrier	Jack russell terrier	Skyeterrier
American toy fox terrier	Kerry blue terrier	Slåthårig foxterrier
Australisk terrier	Lakelandterrier	Staffordshire bullterrier
Bedlingtonterrier	Manchesterterrier	Stråvhårig foxterrier
Biewer	Miniatyrbullterrier	Tenterfield terrier
Borderterrrier	Nihon teria	Terrier brasileiro
Bullterrier	Norfolkterrier	Tysk jaktterrier
Cairnterrier	Norwichterrier	Welshterrier
Ceskyterrier	Parson russell terrier	West highland white terrier
Dandie dinmont terrier	Rat terrier	Yorkshireterrier
English toy terrier	Ratonero bodeguero andaluz	
Irish glen of imaal terrier	Sealyhamterrier	

Raser i fet stil finns med i SRD-listan.

Om raserna i grupp 3

Gruppen innefattar en del kondrodystrofa raser. Några av raserna kan ha hudproblem, några kan ha bettproblem och några kan uppvisa tendenser till överdrifter i rastyp. Hårlösa fläckar och tunn päls förekommer på ett par av raserna.

Några raser i denna grupp är dvärghundraser (tex yorkshireterrier), därför är inlednings-texten till grupp 9 delvis tillämplig.

SRD-listade raser i grupp 3

Text inom citationstecken återger standardens formuleringar.

Bullterrier/ Miniatyrbullterrier

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Käkar och tänder:** Trång underkäke med hörntänder som går upp i gomtaket.
2. **Hud:** Irriterad hud, tunn och glanslös päls.
3. **Ögon:** Alltför små ögonöppningar. *Se Appendix 3.*

Den unika huvudtypen förklarar tendensen till felaktigt bett. Särskild uppmärksamhet ska framförallt ägnas åt att hudvårdens korrekta typ är kombinerad med en kraftig underkäke.

Norwichterrier

I rasen förekommer riskområden som är förknippade med *tendens till dvärgväxt*, liksom onormala förhållanden i svalg/hals som kan orsaka ansträngd och ljudlig andning.

1. **Huvud:** Äppelskalle, utstående ögon och tendens till uppnäsa, vilket kan orsaka ögonproblem och andningsproblem. Ansträngd, ljudlig andning med uttalade snarkningsljud. *Se Appendix 2 och Appendix 3.*
2. **Rörelser:** Överdrivet kort hals och extremt kort kropp som påverkar rörelserna negativt. Leta efter korrekt huvudtyp och kropp, men också sunda, fria rörelser och sund andning.

Staffordshire bullterrier

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Bett:** Felställda nedre hörntänder som biter upp i gomtaket.
2. **Hud och päls:** Tunn päls och/eller irriterade hudpartier.

Leta efter korrekt bett och noslängd, normal andning och frisk hud.

Yorkshireterrier – dvärghund

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Tänder, käkar och tunga:** Dålig käk- och tandstatus samt tungfel – förlamad tunga (en diskvalificerande anomali).
2. **Överdriven dvärgväxt:** Standarden anger följande: *”Vikt upp till 3,2 kg”, ”Huvudet skall vara tämligen litet med plan skalle”, ”Skallen får inte vara för framträdande eller rund” och ”Ögonen får inte vara framträdande”.*
3. **Päls:** Den långa pälsen får aldrig hindra rörelserna eller utveckling av bra muskelkondition.

Leta efter sund andning och muskelkondition liksom nos- och käkparti, tand- och tungstatus.

FCI GRUPP 4

Taxar

Tax:

- normalstor:

- korthårig
- långhårig
- strävårig

- dvärg:

- korthårig
- långhårig
- strävårig

kanin:

- korthårig
- långhårig
- strävårig

Raser i fet stil finns med i SRD-listan.

Om raserna i grupp 4

Denna grupp består av en ras med nio varianter av kondrodystrof typ. Trots att ingen av varianterna är upptagen i SRD-listan är det viktigt att uppmärksamma i alla kortbenta raser dålig frontkonstruktion och asymmetri, liksom otillräcklig markfrigång som påverkar hundens arbetsfunktion. Se vidare om kondrodystrofa raser sid 9.

FCI GRUPP 5

Spetsar och raser av urhundstyp

Akita	Korea jindo dog	Pomeranian (tysk spets/ zwergspitz)
American akita	Lapsk vallhund	Rysk europeisk lajka
American eskimo dog	Norrbottnespets	Samojedhund
Alaskan malamute	Norsk buhund	Shiba
Basenji	Norsk lundehund	Shikoku
Canaan dog	Norsk älg hund, grå (gråhund)	Siberian husky
Canadian eskimo dog	Norsk älg hund, svart	Svensk lapphund
Chow chow	Perro sin pelo del Perú:	Svensk vit älg hund
Cirneco dell'etna	- grande	Taiwan dog
Dansk spids	- médio	Thai Bangkaew dog
Eurasier	- pequeno	Thai ridgeback dog
Faraohund	Podenco canario	Tysk spets:
Finsk lapphund	Podenco ibicenco:	- grosspitz
Finsk spets	- korthårig	- mittelpitz
Grönlandshund	- strävårig	- kleinspitz
Hokkaido	Podengo português:	Volpino italiano
Hällefors hund	- pelo cerdoso:	Västgötaspets
Isländsk fårhund	- grande	Västsibirisk lajka
Japansk spets	- médio	Xoloitzcuintle:
Jämthund	- pequeno	- stor
Kai	- pelo liso:	- mellan
Karelsk björnhund	- grande	- liten
Keeshond (tysk spets/wolfspitz)	- médio	Östsibirisk lajka
Kishu	- pequeno	

Raser i fet stil finns med i SRD-listan.

Om raserna i grupp 5

Gruppen innehåller en stor variation i storlek men en förhållandevis mycket enhetlig grundtyp som i sig inte bör inbjuda till exteriöra överdrifter. Vissa rastypiska karaktäristika har likväl skapat problem i några av raserna.

I flera raser förekommer felaktig päls med avsaknad av täckhår och för mycket underull - bestående valppäls.

SRD-listade raser i grupp 5

Text inom citationstecken återger standardens formuleringar.

Chow-Chow

Överdrifter avseende mängden hud samt bakställets utformning kan innebära hälsorisker.

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Andning:** Ansträngd, ljudlig andning, ofta med öppen mun, på grund av trånga luftvägar (otillräckligt utrymme i svalg och luftvägar). *Se appendix 2.*
2. **Bakställ:** Den knappa vinklingen i knä- och hasled är förutsättning för de rastypiska rörelserna, men utgör också ett viktigt riskområde. Knä- och hasleder som kotar över är anatomiskt inkorrekt och inte alls önskvärt.
3. **Ansikte:** Överdriven mängd hud som bäddar in ögonen. Små ögonöppningar. Ögonen ska vara ”mörka, ovala, av medelstorlek och sunda”. *Se Appendix 3.*

Leta efter hundar med fri andning, sunda ögon och hud samt korrekta rörelser.

Obesvärad andning, sunda ögon som inte visar tecken på irritation och rastypiska men ändå sunda rörelser ska värderas högt.

Pomeranian/Tysk spets – dvärghund

Då rasen är en dvärghund är introduktionstexten till grupp 9 relevant angående överdrifter av dvärgväxt.

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Päls:** Överdriven mängd underull kombinerat med felaktig eller bristande täckhår gör att den korrekta dubbla pälsens elasticitet saknas.
2. **Rörelser:** Kraftlösa släpande rörelser på grund av dålig muskelkondition.

Leta efter det standarden beskriver: *”Rasen skall ha dubbelpäls: lång, rak utstående ytterpäls och kort, tjock, bomullslig underull”*. En felaktig päls kan vara tecken på utveckling av sjukdom som leder till hårlöshet. Korrekt pälskvalitet är således viktigt!

Leta efter korrekt storlek, nosparti, käkar och tänder så väl som sunda rörelser.

FCI GRUPP 6

Drivande hundar samt sök- och spårhundar

Alpenländische dachsbracke
American foxhound
Anglo-français de petite vénerie
Anglo-russkaya gontjaja
Ariégeois
Basset artésien normand
Basset bleu de gascogne
Basset fauve de bretagne

Basset hound

Bayersk viltspårhund
Beagle
Beagle harrier
Billy
Black and tan coonhound
Bluetick coonhound

Blodhund

Bosanski ostrodlaki gonic-barak
Briquet griffon vendéen
Chien d'artois
Crnogorski planinski gonic
Dalmatiner
Deutsche bracke
Drever
Dunkerstövare
Erdélyi kopó
Estnisk stövare
Finsk stövare
Foxhound
Français blanc et noir
Français blanc et orange

Français tricolore
Gascon saintongeois
- grand
- petit
Gonczy polski
Gotlandsstövare
Grand anglo-français blanc et noir
Grand anglo-français blanc et orange
Grand anglo-français tricolore
Grand basset griffon vendéen
Grand bleu de gascogne
Grand griffon vendéen
Griffon bleu de gascogne
Griffon fauve de bretagne
Griffon nivernais
Haldenstövare
Hamiltonstövare
Hannoveransk viltspårhund
Harrier
Hellinikos ichnilatis
Hygenstövare
Istarski kratkodlaki gonic
Istarski ostrodlaki gonic
Ogar polski
Otterhound
Petit basset griffon vendéen
Petit bleu de gascogne
Petit gascon saintongeois
Plott

Poitevin
Porcelaine
Posavski gonic
Rhodesian ridgeback
Russkaja gontjaja
Sabueso español
Schillerstövare
Schweiziska små stövare:
- berner
- jura
- luzerner
- schwyzer
Schweiziska stövare:
- berner
- jura
- luzerner
- schwyzer
Segugio italiano, släthårig
Segugio italiano, strävårig
Serbski gonic
Serbski trobojni gonic
Slovenský kopov
Smålandsstövare
Steirische rauhaarbracke
Tirolerbracke
Treeing walker coonhound
Westfälische dachsbracke
Brandlbracke - (Vieräugl)

Raser i fet stil finns med i SRD-listan.

Om raserna i grupp 6

I gruppen ingår arbetande jakthundar med stora krav på sund konstruktion. Bassetraserna är kondrodystrofa, vilket kan ge osund frontkonstruktion t ex att trampdynorna inte har fullständig markkontakt. Ett särskilt riskområde är bröstkorget, vilken kan vara deformerat med defekta revben och alltför kort bröstben.

Hos de lågbenta drivande raserna bör man särskilt uppmärksamma dålig konstruktion och dålig asymmetri i fronten liksom otillräckligt markavstånd som inverkar på jaktfunktionen.

SRD-listade raser i grupp 6

Text inom citationstecken återger standardens formuleringar.

Basset hound – kondrodystrof

Överdrifter av rasens typ samt enskilda rasdetaljer kan medföra hälsorisker.

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Hud:** Osund och/eller överdriven mängd lös hud kan medföra inflammationer. *"Huden skall vara mjuk och elastisk utan någon överdrift"*.
2. **Front och bakställ:** Bristfällig konstruktion och otillräckligt markavstånd till följd av alltför korta ben kan orsaka felaktiga rörelser och inverka på rasens funktionsduglighet.
3. **Ögonkanter:** För lösa, för stora och/eller inåtrullade ögonkanter. *Se Appendix 3.*
4. **Öron:** Överdriven öronlängd.

Leta efter typiska proportioner, sunda ögon, öron och hud. Tunga öron och hud kan framkalla problem med ögonkanterna. Av än större vikt är korrekta rörelser. Standarden efterfrågar *"Det viktigaste är att rörelserna är funktionsdugliga och uthålliga. Rörelserna skall vara mjuka och krafifulla med god räckvidd framåt och bakben med gott påskjut. Has och knäleder får aldrig vara stela under rörelse, inte heller får tår släpa i marken"*.

"Det är viktigt att komma ihåg att det här är en arbetande hund som måste vara skapt för sitt ändamål och därför skall vara stark, aktiv och ha förmåga till stor uthållighet i markerna".

Blodhund

I rasen förekommer riskområdet:

1. **Hud och ögon:** Alltför riklig hudkostym och otillräckligt strama ögonkanter som kan vara utåt- eller inåtrullade. *Se Appendix 3.*

FCI GRUPP 7

Stående fågelhundar

Bracco italiano

Braque d'auvergne
Braque de l'ariège
Braque du bourbonnais
Braque français, type gascogne
Braque français, type pyrénées
Braque saint-germain
Breton
Český fousek
Deutsch stichelhaar
Drentsche patrijshond
Engelsk setter
Épagneul bleu de picardie

Épagneul de pont-audemer

Épagneul de saint-usuge
Épagneul français
Épagneul piçard
Gammel dansk hönsehund
Gordonsetter
Griffon d'arret à poil dur/korthals
Grosser münsterländer
Irländsk röd och vit setter
Irländsk röd setter
Kleiner münsterländer
Korthårig vorsteh
Långhårig vorsteh

Perdigueiro português

Perdiguero de burgos
Pointer
Pudelpointer
Slovenský hrubosrsty stavac

Spinone

Stabijhoun
Strávhårig vorsteh
Ungersk vizsla, korthårig
Ungersk vizsla, strávhårig
Weimaraner:
- korthårig
- långhårig

Raser i fet stil finns med i SRD-listan.

Om raserna i grupp 7

Gruppen består av jakthundar vars funktionsduglighet ställer stora krav på sund konstruktion. De får inte vara lymfatiska, tunga, överpalsade men inte heller för eleganta med överdrivet djupa och/eller flata bröstorgar. I gruppen ingår några raser med överdrivet stor mängd hud.

SRD-listade raser i grupp 7

Bracco italiano

I rasen förekommer riskområdet:

1. **Hud och ögonkanter:** Överdriven mängd lös hud på huvudet som kan orsaka osunda läppfickor och/eller ögonkants problem. *Se Appendix 3.*

Spinone

I rasen förekommer riskområdet:

1. **Hud och ögonkanter:** Överdriven mängd lös hud på huvudet som kan orsaka osunda läppfickor och/eller ögonkants problem. *Se Appendix 3.*

FCI GRUPP 8

Stötande hundar, apportrande hundar och vattenhundar

American water spaniel

Amerikansk cocker spaniel

Barbet

Chesapeake bay retriever

Clumber spaniel

Cocker spaniel

Curly coated retriever

Engelsk springer spaniel

Field spaniel

Flatcoated retriever

Golden retriever

Irländsk vattenspaniel

Labrador retriever

Lagotto romagnolo

Nederlandse kooikerhondje

Nova scotia duck tolling retriever

Perro de agua español

Portugisisk vattenhund

Sussex spaniel

Wachtelhund

Welsh springer spaniel

Wetterhoun

Raser i fet stil finns med i SRD-listan.

Om raserna i grupp 8

I gruppen ingår arbetande jakthundar varför uthållighet och rörelser är särskilt viktiga liksom god muskelkondition. Skillnaden mellan massa och fetma ska uppmärksammas.

Några av spanielraserna i gruppen har problem med ögon och öron på grund av för riklig hud respektive för tunga och pälsrika öronlappar. *Se Appendix 3 om ögonproblem.*

SRD-listade raser i grupp 8

Text inom citationstecken återger standardens formuleringar..

Amerikansk cocker spaniel

I rasen förekommer riskområden (punkt 1-2) som huvudsakligen kan hänföras till tendenser till brakycefali. Se sid 9:

1. **Huvud:** Alltför kort nosparti. Kort, rundad skalle samt bettproblem.
2. **Ögon:** Utstående ögon i grunda ögonhål. Ymnigt tårflöde. Otillräckligt strama ögonkanter liksom osunda läppfickor. *Se Appendix 3.*
3. **Päls:** Överdriven pälsmängd och felaktig pälskvalitet.

Leta efter hundar med korrekta proportioner i nosparti och huvud med sunda ögon, normalt tårflöde och korrekt bett. Korrekt längd i bröstorg och bröstben samt korrekt päls ska värderas högt. Pälsen ska vara *”av en kvalité som gör den lättskött”* och framhåller rasens *”utseende och funktion som måttligt pälsad jakthund”*.

Clumber spaniel

Den är en rörlig arbetande hund som ska vara i god kondition utan övervikt och utan överdrifter i huvudet och skallens utformning.

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Huvud:** Överdrivet tunga huvuden med mycket löst skinn och otillräckligt strama ögonkanter kan leda till problem.
2. **Överdriven storlek och substans.**

Leta efter hundar med kraftfulla, sunda rörelser och korrekt substans, storlek och huvud.

FCI GRUPP 9

Sällskapshundar

Bichon frisé	Griffon bruxellois	Pudel:
Bichon havanais	Japanese chin	- stor
Bolognese	King charles spaniel	- mellan
Bostonterrier	Kromfohrländer	- dvärg
Cavalier king charles spaniel	Lhasa apso	- toy
Chihuahua:	Löwchen	Russkaja tsvetnaja bolonka
- korthårig	Malteser	Russkiy toy
- långhårig	Mops	- slåthårig
Chinese crested dog (hairless and powder puff)	Papillon	- långhårig
Coton de tuléar	Pekingese	Shih tzu
Fransk bulldogg	Petit brabançon	Tibetansk terrier
Griffon belge	Phalène	Tibetansk spaniel
	Pražský krysárik	

Raser i fet stil finns med i SRD-listan.

Om raserna i grupp 9

De flesta raserna i grupp nio är dvärghundar. Några är extremt byggda med förkortad skalle och underutvecklat nosparti, brakycefali. Några av raserna är också kondrodystrofa. Ytterligare överdrift av de i standarderna beskrivna särdragen och dvärgväxten är förenat med allvarliga hälsorisker. Se även sid 9 Rastyper – dvärghundar.

Det brakycefala huvudet är en del av rastypen för bostonterrier, fransk bulldogg, griffoner, japanese chin, king charles spaniel, mops, pekingese och shih tzu. Detta kan medföra ökad risk för andningsproblem och svårighet att reglera kroppstemperaturen. Trånga andningsvägar med besvärad andning och knipta näsborrar är allvarliga problem, vilka måste noteras. *Se också Appendix 2* om bedömning av andningsbesvär.

Flera av raserna har utstående ögon i grunda ögonhålor vilket disponerar för ögonskador. *Se också Appendix 3* om ögonproblem

Öppen fontanel är en anomali och ett diskvalificerande fel i alla raser

Skev underkäke och/eller lam tunga, är diskvalificerande fel i alla raser.

Ett avvikande rörelsemönster hos några raser med frenetiskt kliande och tecken på omotiverad smärta då hunden går i koppel kan vara tecken på en allvarlig neurologisk störning, syringomyeli.

Kraftlösa, släpande rörelser kan ses hos dvärghundsraser som en följd av otillräcklig motion vilket ger dålig muskelkondition.

Några av raserna har en stor mängd päls, som i vissa fall har resulterat i inkorrekta, ulliga och ymniga pälsar, så tunga att det påverkar rörelser och hundens allmänna livskvalité. Se Presentationsöverdrifter sid 7.

SRD-listade raser i grupp 9

Text inom citationstecken återger standardens formuleringar.

Bostonterrier – brakycefal och liten molossoid

I rasen förekommer riskområden som är relaterade till att det är en brakycefal dvärghundsras:

1. **Andning:** Ansträngd, ljudlig andning på grund av för kort nosrygg, knipta näsborrar och/eller trånga andningsvägar, otillräckligt utrymme i svalg och luftvägar och/eller bröstkorg. *Se Appendix 2.*
2. **Generell anatomi:** Alltför kort kropp med krum överlinje, alltför kort svans och för kort och platt nosparti. Tungt och grovt huvud.
3. **Ögon:** Utstående ögon och grunda ögonhålor ger en ökad risk för skador. *Se Appendix 3.*
4. **Underutvecklad svans:** Avsaknad av svanskotor som varken kan ses eller kännas är ett diskvalificerande fel.

Leta efter sund andning, korrekt huvud och skullform samt att hunden har korrekta proportioner.

Cavalier king charles spaniel

I rasen förekommer riskområden som är relaterade till tendens till brakycefali (se sid 9):

1. **Huvud:** Alltför kort nosparti, överdrivet stop, såväl som väldigt kort och rundad skalle (som kan leda till en allvarlig neurologisk störning-syringomyeli).
2. **Andning:** Ansträngd ljudlig andning på grund av för kort nosrygg, knipta näsborrar och/eller trånga andningsvägar (otillräckligt utrymme i svalg och luft vägar). *Se Appendix 2.*
3. **Ögon:** Utstående ögon ökar risken för skador. Lösa ögonkanter. Ymnigt tårflöde. Skinnveck som visar tecken på irritation.
4. **Rörelser:** Ett avvikande rörelsemönster med frenetiskt kliande och tecken på omotive-rad smärta då hunden går i koppel kan vara tecken på allvarlig neurologisk störning (syringomyeli).

Leta efter sundhet i andning, hud, ögon och rörelser. Standardens ordalydelse varnar tydligt för utveckling mot brakycefalitendens. *”Huvud, skullparti: Hjässan skall vara nästan flat mellan öronen. Stopet skall vara grunt”. Ögon: ”Ögonen skall vara stora, mörka och runda utan att vara framträdande. De skall sitta långt isär.*

Chihuahua

I rasen förekommer riskområden som är relaterade till överdriven dvärgväxt:

1. **Käkar och bett:** Problem med underutvecklat nosparti ger ökad risk för bettfel, felaktig tandstatus och käkfel. Det innebär också risk för att hörntänder som går upp i gommen.
2. Förlamad tunga.
3. **Ögon:** Utstående ögon ökar risken för ögonskador. *Se Appendix 3.*
4. **Bakställ:** Klen och osund konstruktion
5. **Öppen fontanell** är sedan 2010 ett diskvalificerande fel, ändrat från att ha varit ett rastypiskt särdrag. En liten grop som spår efter att fontanellen slutit sig är inte ett diskvalificerande fel.

Särskild uppmärksamhet ska fästas vid skallens form, käkar och den generella anatomin; *”Bakstället skall vara väl musklat med långa bendelar”.*

Chinese crested dog – den hårlösa varianten

Problemområdet är relaterat till utställningspreparation:

1. Hudskador orsakade av etiskt oacceptabel hårborttagning (epilering och kemisk hårborttagning) i avsikt att presentera hunden i enlighet med standardens formulering.

Fransk bulldogg – brakycefal och liten molossoid

Rasens speciella konstruktion, bland annat med förkortad skalle och underutvecklad nosrygg och svans, gör att överdrifter medför hälsorisker.

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Andning:** Ansträngd ljudlig andning på grund av för kort nosrygg, knipta näsborrar och/eller trånga andningsvägar, otillräckligt utrymme i svalg och luftvägar och/eller bröstorg. *Se Appendix 2.*
2. **Ansikte och ögon:** För kort nosparti och utstående ögon, vilket ökar risken för ögonskador. *Se Appendix 3.*
3. **Proportioner och konstruktion:** Alltför korta proportioner i nacke och rygg så väl som otillräckliga vinklar i fram- och bakställ kan ge kraftlösa släpande rörelser.
4. **Underutvecklad svans:** Avsaknad av svans som varken kan ses eller kännas är ett diskvalificerande fel.

Leta efter sund andning, korrekt nosrygg, ögon, svans och rörelser. Rasstandardens säger *”Nospartiets längd skall utgöra ungefär 1/6 av hela huvudets längd.”*

Rasstandardens efterfrågar en *”aktiv”* hund som är *”liten men kraftigt byggd i förhållande till sin storlek”, ”kort, kompakt och undersätst med samlade proportioner”* men den franska bulldoggen får aldrig bli överdrivet kort i nacke och rygg. Rörelserna ska vara fria och aktiva.

Griffon belge, griffon bruxellois och petit brabançon – brakycefal

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Huvud:** Ett litet huvud med allt för kort nosparti ökar risken för ögonskador och neurologiska störningar.
2. **Andning:** Ansträngd ljudlig andning på grund av otillräckligt utrymme i svalg och/eller knipta näsborrar och/eller bröstorg. *Se Appendix 2.*
3. **Rörelser:** Ett avvikande rörelsemönster med frenetiskt kliande och tecken på omotiverad smärta då hunden går i koppel kan vara tecken på allvarlig neurologisk störning, syringomyeli.

Särskild uppmärksamhet ska fästas på andning, nos och sunda ögon så väl som rörelsemönster.

Japanese chin – brakycefal

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Andning:** Ansträngd ljudlig andning på grund av för liten och smal skalle, vilket begränsar utrymmet i de övre luftvägarna, knipta näsborrar och alltför kort bröstorg. *Se appendix 2.*
2. **Ögon:** Utstående ögon i grunda ögonhålor ökar risken för ögonskador. *Se Appendix 3.*

Leta efter sund andning och korrekt form av huvud/skalle och bröstorg.

King charles spaniel – brakycefal

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Generell anatomi:** Bristande generell konstruktion med underutvecklad kölförmad bröstorg och fransysk frambensställning
2. **Nos:** Alltför kort nosparti.
3. **Ögon:** Utstående ögon ökar risken för ögonskador. *Se Appendix 3.*
4. **Rörelser:** Ett avvikande rörelsemönster med frenetiskt kliande och/eller tecken på omotiverad smärta när hunden går i koppel kan varsla om allvarlig neurologisk störning, syringomyeli.

Särskild uppmärksamhet ska fästas vid sund andning och generell anatomi.

Mops – brakycefal och liten molossoid

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Andning:** Ansträngd ljudlig andning på grund av för kort nosrygg, knipta näsborrar, trånga andningsvägar, otillräckligt utrymme i svalg och luftvägar och/eller kort och öppen bröstorg med korta revben och kort bröstben. Fetma och övervikt. *Se Appendix 2.*
2. **Ansikte:** Alltför kort nosparti med felaktig tandstatus, överdriven mängd lös hud och hårig nosrynka som stör ögats och nosens funktion. Standardtexten efterfrågar inte någon nosrynka, varken hel eller delad.
3. **Ögon:** Utstående ögon ökar risken för ögonskador. *Se Appendix 3.*

Leta efter sund andning, hud och ögon, korrekt form på bröstkorgen, och korrekt storlek och vikt. Standarden föreskriver idealvikt på 6,3-8.1 kg. Standarden föreskriver *”Nospartiet skall vara relativt kort”*.

Pekingese – brakycefal och kondrodystrof

Rasens speciella konstruktion med kort skalle, mycket kort nosrygg, över- och underkäke kan leda till hälsoproblem när dessa raskaraktäristika överdrivs.

I rasen förekommer riskområden som är relaterade till brakycefali, dvärgväxt och kondrodystrofi:

1. **Ögon:** Utstående ögon ökar risken för ögonskador. *Se Appendix 3*
2. **Andningsproblem:** Ansträngd ljudlig andning på grund av för kort nosrygg, knipta näsborrar, och/eller trånga andningsvägar (otillräckligt utrymme i svalg och luftvägar). *Se Appendix 2.*
3. **Nosrynka:** Överhängande nosrynka som blockerar näsborrarna och också kan förorsaka inflammation.
4. **Generell anatomi:** Klenhet och otillräcklig bröstkorg, kort bröstben och svag muskelkon-dition.
5. **Päls:** Alltför ymnig och/eller ullig päls som besvärar hunden. Standarden anger *”Pälsens längd och omfång skall varken hindra hundens rörelseförmåga eller dölja kroppsformen. Överdriven pälsmängd måste fördömas kraftigt”*.

”Alla tecken på andningssvårigheter oavsett orsak eller oförmåga att röra sig sunt är oacceptabelt och skall fördömas kraftigt.” Andning ska bedömas med hundarna i rörelse.

Otypiska/osunda rörelser ska inte förväxlas med: *”De typiska rörelserna skall vara typiskt långsamma med värdigt rullande frambensrörelser”... ”oförmåga att röra sig sunt är oacceptabelt och skall fördömas kraftigt.”*

Shih tzu – brakycefal och kondrodystrof

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Andning:** Ansträngd ljudlig andning orsakad av brakycefali och ett alltför litet huvud (vilket ger för litet utrymme för de övre luftvägarna) för kort nos och/eller knipta näsborrar. *Se appendix 2.*
2. **Ögon:** Överdrivet utstående ögon disponerar för skador. *Se Appendix 3.*
3. **Käkar och tänder:** Smal underkäke med bristfällig tandstatus.

Leta efter sund andning och korrekta huvudproportioner, ögon, käkar och tänder.

FCI GRUPP 10

Vinthundar

Afghanhund

Azawakh

Borzoi

Chart polski

Galgo español

Greyhound

Irländsk varghund

Italiensk vinthund

Magyar agar

Saluki

Skotsk hjorthund

Sloughi

Whippet

Raser i fet stil finns med i SRD-listan.

Om raserna i grupp 10

Rasgruppen kännetecknas av en enhetlig funktionstyp. Bettproblem finns hos några av raserna liksom dålig behåring. I gruppen finns vissa afro-asiatiska raser med exotisk mentalitet (högdragen och avvisande) som ej får bli till överdriven otillgänglighet.

SRD-listade raser i grupp 10

Text inom citationstecken återger standardens formuleringar.

Azawakh

I rasen förekommer riskområdet:

1. **Hull:** Standarden föreskriver en påfallande slank och elegant hund, dock inte överdrivet tunn. Allmänt överdriven tunnhet är beskrivet i standarden som ett diskvalificerande fel.
2. **Uppförande/karaktär (mentalitet):** Aggressivitet, ängslighet och otillgänglighet.

Appendix 1

Bakgrund till BSI/SRD

NKU-BSI är resultatet av en omfattande inventering genom samarbete mellan utställningsdomare, ras/specialklubbar, veterinärer och av försäkringsstatistiska hälsodata.

Arbetet med SRD initierades av den Svenska Kennelklubben (SKK) och det svenska SRD tillämpades på alla länsklubbsutställningar från 2009. 2012 kom NKU överens om att ta fram ett gemensamt BSI, baserat på SKKs inventeringar, rutiner och erfarenheter, såväl som studier från de övriga Nordiska kennelklubbarna.

Den första versionen av NKU BSI var färdigställd i mars 2014. Den var baserad på en sammantagen utvärdering av sex olika faktorer:

1. Den första selektionen av raser med ökad risk gjordes av 10 nordiska allrounddomare 2006 och en uppföljning gjordes 2012 av 20 nordiska allrounders.
2. Dialog har förts med berörda ras- och specialklubbar 2007-2013.
3. a) Utvärderingen av hälsolägen för de berörda raserna genomfördes 2010 genom en enkät till svenska veterinärer med smådjurspecialitet och svensk försäkringsstatistik (Agria Breed Profiles) för dessa raser från 1995-2011.

b) Enkätinformation från dels alla medlemmar av Norska Vetrinärförbundet för smådjursmedicin och dels norska utställningsdomare och ras/specialklubbar 2011-2012.

4. Det sammanvägda resultatet från de generella domarkonferenserna i Sverige 2007 och 2012 angående de listade raserna. BSI-dokumentet har vidare behandlats vid den generella norska domarkonferensen 2014.
5. Det samlade materialet av domares SRD-rapporter från alla SKK utställningar mellan 2009 och 2012.
6. Den slutgiltiga selektionen av raser för listning till det samnordiska dokumentet har genomförts av den arbetsgrupp tillsatt av NKU som arbetat mellan 2012-14.

Den sammanvägda informationen från de sex faktorerna motiverar listningen av de enskilda raser som har bedömts vara i riskzonen för en negativ utveckling av hälsa och sundhet på grund av överdrifter i rastypiska särdrag. Dessa raser ska alltså särskilt observeras av domare vid utställningar med avseende på hälsa och sundhet i relation till överdrifter av rasernas typ.

Uppföljningen och revideringen av SRD/BSI dokumentet ska göras vart tredje år. Följande punkter är basen för detta reviderade SRD/BSI dokument (andra utgåvan 2018), tillsammans med de olika delarna som nämnts tidigare:

1. Åsikter från samtliga exteriördomare, inte bara allrounders. En enkät online har skickats ut av kennelklubbarna i Finland, Norge och Sverige till respektive lands samtliga exteriördomare, med frågan om deras åsikter rörande de raser de är auktoriserade att döma.
2. I dialog med eller via en enkät online till ras- och specialklubbarna i Norden.
3. En utvärdering av domarnas ifyllda rapporter från våra utställningar.

NKUs arbetsgrupp för BSI har ansvar för valet av de listade raserna utifrån ovanstående och även för formuleringen av texterna i BSI-dokumentet, såväl som informationen i NKU och till de nordiska kennelklubbarna.

Utvärderingen gjordes 2017 och en andra upplaga av NKU BSI-dokumentet är nu färdig att använda.

BSI/SRD-dokumentet är i överensstämmelse med FCI Basic Statement for Show Judges, Dogs fit for their original function, som godkändes av FCIs styrelse i Helsingfors i oktober 2013 och diskuterades vidare på FCI Show and Judges Commission's möte i Paris i februari 2014. Mötet gav sitt gillande för att BSI/SRD bygger på principen att vara rekommendationer för domarna och inte strikta regler.

Appendix 2

Bedömning av hundars andningsbesvär i utställningsringen

Generellt för alla hundar:

Alla hundar ska kunna andas obesvärat, även i rörelse.

Tre nivåer av andningsbesvär

I kvalitets- och konkurrensbedömningen ska domaren ta hänsyn till hundens förmåga att andas normalt i utställningsringen, även i rörelse.

1. Obetydliga/temporära tecken till besvärad andning som inte framkallar svårigheter för hunden ska noteras men inte nödvändigtvis påverka kvalitetsprissättning. De ska dock tas i beaktande vid konkurrensbedömning.
2. Lättare andningsbesvär såväl som anatomiska förhållanden som kan påverka andningsförmågan (knipta näsborrar, för kort nosparti, alltför litet huvud och/eller för korta kroppsproportioner, outvecklad bröstorg osv): Dessa ska påverka kvalitetsprissättningen.
3. Uppenbara tecken på andningsproblem motiverar diskvalificering. Dessa tecken ses redan då hunden står stilla och inte är påverkad av yttre faktorer (höga temperaturer, upphetsning osv):

- Andning med öppen mun med tydligt uppdragna mungipor och/eller tungan påtagligt utsträckt
- Tydliga andningsljud (snarkningar) vid inandning och/eller utandning.
- Indragning i förbröst och/eller bakom revbenen i takt med andningen.
- Nickande rörelser av huvud och hals i takt med andningen.

Andningsbedömningen ska alltid inkludera observationer av besvär både under och efter rörelsebedömningen. Rörelserna ska bedömas utifrån för rasen adekvat rörelse-hastighet och omfattning.

Allmänna tecken på uttröttnings såväl som svårigheter till återhämtning efter bedömningen av rörelserna, är mycket allvarliga och tydliga tecken på bristande andningsförmåga.

*SKK 2012 DVD Att bedöma hundars andning.

Appendix 3

Ögonproblem

Generellt gäller för alla hundar:

Alla hundar ska ha sunda, klara ögon utan tecken på irritation.

Anatomiska särdrag som kan orsaka ögonproblem

De ögonproblem som utställningsdomaren ska observera är vanligen relaterade till ögats adnexa (vävnaderna som omger ögat) Uppmärksamhet ska också fästas vid ögon som är djupt liggande och/eller ögon som är mindre än normalt (microftalmus) liksom utstående ögon. Utstående ögon uppfattas ofta som för stora ögonglobler, något som knappast existerar. Utstående ögon beror på att ögonhålan är grund och/eller att ögonöppningen är för stor.

Exempel på förhållanden av adnexa som kan ge ögonskador: Skallens utformning och konstruktion, ögats placering i ögonhålan, ögonöppningens storlek och form, rynkor i ansiktet och överdriven mängd lös hud runt ögonen. Veck och rynkor på nosryggen kan nå ögat och därmed irritera eller skada hornhinnan. Den anatomiska utformningen av ansiktet som ökar risken för ögonskador kan noteras av utställningsdomarna.

Formen och djupet av ögonhålan påverkar ögonglobens läge och kan leda till för djupt

liggande eller utstående ögon. För djupt liggande ögon kan ge upphov till att ögonlocken rullas inåt (entropion) En bred skalle ökar risken för entropion i ögats ytterhörn.

Utstående ögon beror på grunda ögonhålor, och de är benägna att skadas. Skador ses speciellt i kombination med kort nosrygg där rhinarium (den fuktiga delen av nosspegeln) är placerad mellan och helt nära ögat. Riklig hud och hår i ögats närhet kan framkalla irritation och skador på ögats yta (hornhinnan och bindhinnan) särskilt om ögat är utstående. Detta ses ofta på raser där nosryggen är kort. Tjocka, tunga hudveck i eller runt ansiktet liksom tunga läppar och öron kan tynga ögonlocken och därmed störa ögonöppningen.

Beroende på förekomsten av dessa särdrag kan hår/ögonfransar skava mot hornhinnan och orsaka irritation eller skador på ögats yta. Olika delar av ögonlocken kan rullas inåt, entropion. Det nedre ögonlocket kan också hänga utåt och blotta bindhinnan, ektropion. En särskild form är det romboida ögat (diamond eye) som ger en kombination av entropion och ektropion.

Tecken på ögonproblem

I utställningsringen är det svårt att bedöma synproblem, till och med blindhet.

Tecken på besvär, irritation eller smärta i ögat och adnexa är:

- Ymnigt tårflöde, ansamling av slem och brunaktig missfärgning under ögat. Väta ögonkanter. Röd bindhinna.
- Upprepade knipningar och blinkningar
- Hornhinnan saknar glans, eller är grumlig.

Speciella förhållanden hos brakycefala raser

Hos raser med kort och bred skalle, kort nosparti och nosrygg, lös ansiktshud, hudveck och långa öppna ögonkanter kan ögat bli torrt, skadat eller irriterat.

Förhållanden hos raser med mycket och lös hud

Problemen är relaterade till rastypiska särdrag: Storleken och utformningen av ögonkanterna, det löst hängande skinnet, de tunga läpparna och öronen. Dessa kan då, när de är överdrivna, leda till att vävnaderna runt ögat tyngs ner och ge upphov till lösa eller inverterade ögonkanter (romboida ögon, ektropion och /eller entropion). De kan ha förstörade ögonkanter (macroblepharon) vilket kan göra att övre ögonlocket hänger ned över ögat och ögonfransarna kan skava mot ögat. Veck på ögonkanterna kan påverka blinkningsfunktionen.

Ögonproblemens inverkan på kvalitetsprissättningen

Tecken på ögonproblem ska påverka kvalitetsprissättningen, beroende på grad och nivå av avvikelse.

Den uppenbart blinda hunden ska alltid tilldelas ”disqualified” oavsett orsak. En hund som förlorat ett öga pga skada ska inte dömas ned om detta uppenbarligen inte påverkar funktionen.

Skador på ögongloben som indikeras av grumlig och/eller pigmenterad hornhinna är ett diskvalificerande fel oavsett orsak.

Tecken på irritation såsom upprepade knipningar och blinkningar ska tas i beaktande vid kvalitetsprissättningen.

Anatomiska förhållanden relaterade till ökad risk för ögonproblem (för kort nosparti, för mycket löst skinn osv) är problemområden som ska, i förhållande till deras omfattning, tas hänsyn till i kvalitetsprissättning och konkurrensbedömning.

Överväganden i konkurrensbedömningen

Vid konkurrensbedömningen bör de mildare störningarna som ymnigt tårflöde och missfärgning av ansiktspälsen beaktas.

Appendix 4

Rapport – observationer av riskområden hos raser listade i SRD/BSI

Denna blankett finns tillgänglig på utställningen.

Blanketten ska fyllas i direkt i anslutning till bedömningen av en SRD/BSI listad ras och därefter lämnas till ringsekreteraren.

RAPPORT – observationer av riskområden hos raser listade i SRD/BSI

Fyll i blanketten i anslutning till bedömningen och lämna den till ringsekreteraren.

ARRANGERANDE KLUBB:

Du har blivit inbjuden att döma .....(ras)

vid utställningen i: ..... datum: .....

Denna ras finns med i SRD-listan över de raser som uppmärksammas angående risker för exteriöra överdrifter.

Har du fått skriftlig information om SRD före utställningen? JA NEJ

Du uppmanas att studera SRD-dokumentet med speciell hänsyn till texten för den ras/de raser du ska döma och rasgruppens inledande text. Vi ber dig uppmärksamma avsnittet "generellt gäller för alla hundar". Instruktioner hur tillämpningen ska ske finns på de första sidorna.

Antalet hundar av rasen som du dömt vid denna utställning var: .....

Sätt kryss i rutan om inga hundar deltog

Noterade du några av de punkter som finns upptagna i SRD-listan för rasen? JA NEJ

Om JA, vilka riskområden observerade du och hur många?

Andningsproblem, antal .....

Överdrifter av typ, antal .....

Ögonproblem, antal .....

Osunda rörelser, antal.....

Problem; bitt och tänder, antal.....

Mentalitetsproblem, antal .....

Vikt, antal .....

Överdrifter i presentation, antal .....

Osund konstruktion, antal.....

Hud och pälsproblem, antal .....

Andra observationer, specificera.....

Kommentar .....

.....

.....

Hur många hundar gav du ck? (antal hundar i bästa hane och bästa tikklass).....

Du uppmanas svara utifrån din samlade erfarenhet av rasen, inte bara från denna utställning.
Ge gärna en utförligare kommentar!

- Ja, rasen bör finnas med på listan
- Nej, rasen bör avföras från listan
- Jag tar för närvarande inte ställning (kommentera gärna varför) .....
- .....
- .....

Har du andra synpunkter och förslag på andra raser som också bör uppmärksammas i SRD?

.....

.....

.....

Datum och underskrift.....

Namnförtydligande.....

Tack för din medverkan!

NKU BSI – ett samarbete mellan de nordiska kennelklubbarna

Särskilda Rasspecifika Domaranvisningar (SRD)

rörande överdrifter hos rashundar

SVENSKA KENNELKLUBBEN

HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

POSTADRESS Box 771, 191 27 Sollentuna
BESÖKSADRESS Rotebergsvägen 3, Sollentuna
TELEFONNUMMER 08-795 30 00
MEJLADRESS ages@skk.se
WEBBPLATS www.skk.se

Stolt samarbetspartner sedan 1964